

Verkort pedagogisch beleid

Kindercentra Berend Botje

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding	3
1.1 Wie is Berend Botje?	3
1.2 Wat doet Berend Botje?	3
Hoofdstuk 2 Pedagogische visie	4
2.1 Visie op kinderopvang	4
2.2 Visie op kinderen	4
2.3 Visie op opvoeden binnen de kinderopvang	4
Hoofdstuk 3 Pedagogische doelen	5
3.1 Het opvoeddoel: emotionele veiligheid	5
3.2 Het opvoeddoel: persoonlijke competenties ontwikkelen	5
3.3 Het opvoeddoel: sociale competenties ontwikkelen	6
3.4 Het opvoeddoel: eigen maken van normen en waarden	7
Hoofdstuk 4 Pedagogische subdoelen	8
4.1 Kinderen zijn zelfstandig	8
4.2 Kinderen zijn uniek	8
4.3 Kinderen zijn nieuwsgierig en leergierig	9
4.4 Kinderen zijn creatief	9
Hoofdstuk 5 Pedagogische praktijk	11
5.1 Ouderbeleid	11
5.2 Professionaliteit en ondersteuning pm'er	11
5.3 Drieuursregeling	11
5.4 Wennen en ruilen	11
5.5 Gezonde gewoontes	11
5.6 Voorlezen	11
5.7 Inrichting	12
5.8 Open deuren	12
5.9 VVE Startblokken	12
5.10 Vierogenprincipe HDO en PSG	12

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Wie is Berend Botje?

Berend Botje is in 1992 begonnen als gastouderbureau in de regio West-Friesland. Inmiddels zijn wij uitgegroeid tot een van de grootste kinderopvangorganisaties van Noord-Holland. Naast de flexibele en kleinschalige gastouderopvang bieden we in onze kindercentra verschillende vormen van opvang aan. In de kindercentra worden hele- en halve dagopvang (HDO/HAD) en peuterspeelgroepen (PSG) aangeboden voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar.

Daarnaast bieden wij ook buitenschoolse opvang (BSO) voor kinderen van 4 tot 13 jaar onder de naam ClubBB.

1.2 Wat doet Berend Botje?

Berend Botje biedt kinderopvang die een aanvulling is op de opvoeding thuis en op school. Wij bieden een omgeving waar kinderen gestimuleerd worden in hun ontwikkeling. Maar vooral bieden wij kinderopvang waar kinderen met plezier naar toe gaan.

N.B. Het pedagogisch beleid is geschreven in vrouwelijke vorm. Hiervoor is gekozen omdat het overgrote deel van de pedagogisch medewerkers (pm'ers) vrouw is. Met "zij" worden echter ook de mannelijke pm'ers bedoeld.

Hoofdstuk 2 Pedagogische visie

2.1 Visie op kinderopvang

In de afgelopen jaren is de kinderopvang als sector in Nederland enorm gegroeid. Voor veel werkende ouders en hun kinderen is de kinderopvang een onderdeel van hun leven geworden. Samen met het gezin en het onderwijs vormt de kinderopvang de driehoek die de opvoedingsomgeving van kinderen wordt genoemd.

Wij zien ouders en het onderwijs dan ook als partners in de opvoeding, die grotendeels dezelfde opvoeddoelen hebben. De kinderopvang, het gezin en het onderwijs willen kinderen een veilige omgeving bieden waarin ze kunnen leren, spelen en opgroeien. Wij streven naar een goede samenwerking met ouders en willen een betrouwbare partner zijn voor kinderen en ouders. Tot slot vinden wij het erg belangrijk dat een kind met plezier naar Berend Botje gaat.

2.2 Visie op kinderen

Onze visie op kinderen is gebaseerd op de visie van pedagogische stroming Reggio Emilia en de visie zoals beschreven in het Voor- en Vroegschoolse-programma (VVE) Startblokken van Basisontwikkeling. Beide visies hebben als kern dat ieder kind wordt geboren met de natuurlijke drang om zich te ontwikkelen. Elk kind is van nature nieuwsgierig en wil zijn of haar omgeving ontdekken. Wanneer een kind goed gehecht is aan zijn of haar opvoeders, neemt het kind initiatief om op onderzoek uit te gaan. Het kind zoekt contact met mensen om zich heen en heeft een drang om zelfstandig te worden.

Ieder kind is uniek en heeft zijn eigen interesses en talenten. Ieder kind heeft dan ook een eigen benadering nodig. De ontwikkeling van deze talenten hangt onder meer af van de interesses van het kind. Maar ook de benadering van het kind, de omgeving en de maatschappij waarin het kind opgroeit hebben hier een grote invloed op. Tegenwoordig leren kinderen in de Westerse wereld bijvoorbeeld op jonge leeftijd al veel indrukken te verwerken van de computer en televisie. Hierdoor zijn kinderen meer visueel ingesteld dan vroeger.

2.3 Visie op opvoeden binnen de kinderopvang

Zoals al eerder benoemd is de kinderopvang een belangrijke medeopvoeder van kinderen. De pm'ers van Berend Botje zorgen voor een omgeving die voor het kind uitnodigend, vertrouwd en tegelijkertijd stimulerend is. Zij observeren een kind om te zien wat hem of haar bezighoudt en gaan hierop in. Zij bieden materiaal aan en zetten de kaders neer waarbinnen het kind samen met andere kinderen veilig kan spelen en experimenteren.

Samen ontdekken bij Berend Botje

Hoofdstuk 3 Pedagogische doelen

Bij Berend Botje worden de vier opvoeddoelen van Riksen-Walraven nagestreefd. De uitwerking van deze vier doelen wordt in dit hoofdstuk beschreven.

3.1 Het opvoeddoel: emotionele veiligheid

Het eerste en belangrijkste opvoeddoel van Berend Botje is:

We willen dat kinderen zich emotioneel veilig voelen als ze op de opvang zijn.

We vinden het belangrijk dat een kind zich veilig en op zijn gemak voelt. Een kind dat zich veilig voelt, voelt zich vrij om de ruimte te ontdekken en om te spelen en te leren. Het gevoel van emotionele veiligheid draagt eraan bij dat een kind zich prettig voelt. Wanneer het kind zich emotioneel veilig voelt dan wordt het uitgedaagd in zijn of haar ontwikkeling. Het zal de wereld om zich heen gaan ontdekken en het gaat zelf spelen. Emotionele veiligheid is het eerste en belangrijkste opvoeddoel, want zonder deze veiligheid kunnen de andere opvoeddoelen niet behaald worden.

De pedagogisch medewerker (pm'er) werkt aan emotionele veiligheid door het vaste gezicht en aanspreekpunt van een kind te zijn. De pm'er en het kind moeten aan elkaar wennen en de vertrouwensband moet groeien. De pm'er is open en direct. Ze heeft aandacht voor de individuele behoeftes van een kind en gaat in op zijn of haar vragen. Ze is voorspelbaar, betrouwbaar en geeft een kind het gevoel dat het er mag zijn. Naast de pm'er draagt ook de aanwezigheid van andere bekende kinderen bij aan de emotionele veiligheid. Eveneens zorgt de inrichting van de ruimte en de dagstructuur op de groep voor een veilig gevoel.

Ieder kind is uniek en heeft een eigen benadering nodig

3.2 Het opvoeddoel: persoonlijke competenties ontwikkelen

Het tweede opvoeddoel dat Berend Botje belangrijk vindt, is:

We bieden kinderen de gelegenheid om persoonlijke competenties te ontwikkelen.

Persoonlijke competenties zijn eigenschappen zoals zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit, veerkracht en creativiteit. Deze heb je nodig om je te kunnen aanpassen aan verschillende situaties en problemen te kunnen oplossen. Het is belangrijk deze al te ontwikkelen, om later goed in de maatschappij mee te kunnen doen.

Spel is een belangrijk middel om persoonlijke competenties te ontwikkelen. Kinderen oefenen en perfectioneren hun vaardigheden tijdens het spel. Ze leren flexibel in te springen op een spelsituatie; iets wat ze later als volwassene ook moeten kunnen.

De pm'ers kennen de kinderen vaak erg goed en kunnen daarom goed inspringen op de individuele behoeften en interesses. Ze ondersteunen de kinderen in hun ontdekkingstocht naar hoe de wereld werkt. Ze ondersteunen kinderen door vragen te stellen, aanwijzingen te geven of juist door niets te zeggen.

Wij gymmen en onderzoeken de wereld.

3.3 Het opvoeddoel: sociale competenties ontwikkelen

Het derde opvoeddoel dat Berend Botje nastreeft is:

We bieden het kind de gelegenheid om sociale competenties te ontwikkelen.

Met sociale competenties worden sociale kennis en vaardigheden bedoeld, zoals wachten op je beurt en samenwerken. Het is voor een kind dus van groot belang dat het sociale competenties ontwikkelt. Deze competenties kan het gebruiken om goed met andere mensen om te gaan. Wij besteden daarom veel aandacht aan de ontwikkeling van sociale competenties. Het kind ontwikkelt deze onder andere door te spelen met bekende leeftijdsgenoten. Elk kind heeft al wel sociale kennis en vaardigheden, maar kan deze oefenen en verbeteren in het spel. Dit kan bijvoorbeeld door het spelen van rollenspellen. De pm'er houdt hierbij de grenzen in de gaten en grijpt in als het nodig is. De pm'er luistert, stimuleert en observeert en geeft het goede voorbeeld. Samen met de kinderen zorgt de pm'er voor een vertrouwde en veilige sfeer op de groep. In deze sfeer kunnen de kinderen hun sociale competenties verder ontwikkelen.

De pm'er helpt bij het ontwikkelen van de sociale vaardigheden van het kind. De pm'er zal het kind eerst goed observeren. Zo krijgt de pm'er een idee van wat het kind wel of niet kan en tegen welke moeilijkheden het aanloopt. Kinderen hebben vooral op jonge leeftijd onderling conflicten die ze niet zelf kunnen oplossen. De pm'er zal de kinderen altijd eerst vragen of ze zelf oplossingen kunnen bedenken. Als dit de kinderen niet lukt, dan zal de pm'er suggesties doen die passen bij de leeftijd van de kinderen.

Samenwerken en samen spelen, we leren van elkaar

3.4 Het opvoeddoel: eigen maken van normen en waarden

Het vierde opvoeddoel dat Berend Botje nastreeft is:

We bieden kinderen de gelegenheid zich normen en waarden eigen te maken.

Een kind leert de normen en waarden van het gezin waarin het opgroeit. Het weet al snel wat wel en wat niet mag of kan. Het leert bijvoorbeeld dat schoppen niet mag. En het kind leert dat speelgoed delen juist goed is. Hierdoor leren ze deze normen en waarden kennen. Wanneer een kind ouder wordt, wordt zijn of haar leefomgeving groter. Het kind leert dan dat bij anderen soms andere normen en waarden gelden. Wij vinden het belangrijk om kinderen te leren dat andere normen en waarden niet per definitie beter of slechter zijn, maar gewoon anders. De pm'er is zich ervan bewust dat hij of zij hierin een belangrijke voorbeeldfunctie heeft.

Op het kindercentrum draagt de pm'er verschillende normen en waarden over aan het kind. Dit zijn omgangsvormen, zoals gedag zeggen als je weggaat. Maar het zijn ook praktische situaties, zoals handen wassen na toiletbezoek. Het kan zijn dat de normen en waarden van de groep anders zijn dan die van de ouders. Hier leert het kind van. Het kind kan prima omgaan met verschillende normen en waarden. De pm'er zal met ouders overleggen, als blijkt dat het kind er toch moeite mee heeft.

Op de groep ontstaan groepsnormen en –waarden doordat de pm'er en de kinderen met elkaar praten over leuke of verdrietige ervaringen. De pm'er besteedt aandacht aan de verschillende gebruiken en feestdagen van kinderen uit verschillende culturen. Er wordt afgesproken dat we kinderen respecteren die anders zijn (bijvoorbeeld door een beperking). De pm'er geeft hierin het goede voorbeeld en stimuleert de morele ontwikkeling van de kinderen.

Hoofdstuk 4 Pedagogische subdoelen

Naast de vier opvoedingsdoelen van Rixsen-Walraven heeft Berend Botje vier subdoelen opgesteld die wij belangrijk vinden.

4.1 Kinderen zijn zelfstandig

Het eerste subdoel dat we nastreven:

We bieden kinderen de gelegenheid zelfstandigheid te ontwikkelen en zelfredzaam te worden.

Elk kind heeft de drang om dingen zelf te doen en om zelf de wereld te ontdekken. Wij vinden dit een waardevolle eigenschap die gekoesterd en gestimuleerd moet worden. Een kind verdient ruimte, tijd en aandacht om zelfstandig en zelfredzaam te worden. Ieder kind doet dit op zijn of haar eigen manier en in zijn of haar eigen tempo. Als een kind ervaart dat het iets zelfstandig kan, dan groeit het zelfvertrouwen en de trots. Dit stimuleert een kind om het een volgende keer weer zelf te doen en om misschien wel iets nieuws te proberen. Na een positieve ervaring gaat een kind vol zelfvertrouwen nieuwe ervaringen aan.

De pm'er stimuleert de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van een kind. Dit doet zij bijvoorbeeld door het kind zelf iets te laten doen of uit te laten proberen. Daarbij geeft de pm'er het kind de tijd om dit zelfstandig te doen. Ze moedigt aan en vertelt wat het kind kan doen, als het niet in één keer lukt. De pm'er is geduldig en heeft aandacht voor het kind. Ze weet wanneer het kind er aan toe is om iets nieuws te leren. Als het kind er nog niet klaar voor is, zal ze het niet een nieuwe taak aanbieden. Daarom geeft de pm'er uitdagender gereedschap of spelmateriaal alleen aan een kind dat hieraan toe is. Een kind groeit van complimenten. De pm'er geeft deze overvloedig als een kind zelfstandig iets heeft gedaan. Het kind wordt hierdoor gemotiveerd om sneller zelfstandig worden.

We doen zo veel mogelijk zelf

4.2 Kinderen zijn uniek

Het tweede subdoel dat we hebben is:

We bieden kinderen de gelegenheid om op hun eigen manier en in hun eigen tempo hun talenten en interesses te ontwikkelen.

De ontwikkeling van een kind verloopt min of meer volgens een vast patroon. Elk kind ontwikkelt zich echter wel op zijn of haar eigen manier en eigen tempo. Een kind ontwikkelt zich in sprongen. Dit betekent dat als het zich ontwikkelt op een bepaald ontwikkelingsgebied, er weinig ruimte is voor de ontwikkeling van een ander gebied.

De pm'er kent het kind en zijn of haar behoeftes goed. Ze sluit aan bij de ontwikkeling van het kind en past haar omgang met het kind hierop aan. De pm'er weet dat het ene kind veel structuur en stimulatie nodig heeft en het andere juist liever zijn eigen gang gaat.

De pm'er leert het kind om altijd respect te hebben voor een ander. En leert het kind dat het niet uitmaakt of diegene uit een andere cultuur komt of zich op een andere manier ontwikkelt. Anders is niet fout of minder, maar gewoon anders. De pm'er benadrukt de kwaliteiten van het kind en geeft complimenten. Daarbij heeft ze aandacht voor de eigenheid van elk kind. Ze leert het kind waar zijn of haar eigen grenzen liggen en wat de grenzen van de omgeving zijn.

4.3 Kinderen zijn nieuwsgierig en leergierig

Het derde subdoel is:

We bieden kinderen de gelegenheid kennis op te doen en inzicht in de wereld om hen heen te verkrijgen.

Een kind is nieuwsgierig naar de wereld om zich heen en doet dat op zijn of haar eigen manier. Een jong kind onderzoekt de omgeving door te kijken, te voelen, te horen en te ruiken. Naarmate een kind ouder wordt en motorisch vaardiger, gaat het een groter gebied verkennen. Het gaat op zoek naar verbanden en wil "theorieën" testen. Zo vergaart een kind kennis over de wereld.

Om een kind de wereld te laten ontdekken gaat de pm'er samen met het kind op onderzoek uit. Zij vertelt of onderwijst het kind niet, maar gaat juist met het kind in gesprek. Elk kind heeft hierbij een eigen benadering nodig. De pm'er kent de benadering van elk kind goed. Ze ondersteunt het kind in zijn of haar zoektocht, maar leidt het niet.

De ruimte is belangrijk voor een kind om tot onderzoek te komen en te kunnen experimenteren. Een kind vindt verschillende hoeken, materialen en objecten – die het zelf kan bereiken - erg boeiend. De ruimte en het materiaal moeten uitdagen en de nieuwsgierigheid opwekken zodat een kind op onderzoek uit zal gaan. Buiten het kindercentrum zijn ook veel interessante plekken en materialen die door uitstapjes ontdekt kunnen worden.

Overall is iets te leren

4.4 Kinderen zijn creatief

Het vierde subdoel dat Berend Botje nastreeft is:

Wij bieden kinderen de gelegenheid om ideeën of gedachten te onderzoeken in creatieve uitingen.

Een kind is ongeremd in het uitproberen en combineren van materialen, in het zingen en het ritmisch bewegen. Het heeft veel plezier in het creatief bezig zijn. Een kind heeft creativiteit nodig om zijn of haar ideeën en gedachten te "verwoorden". Het geeft vaak onbewust uiting aan gedachten en gevoelens als het danst, zingt, knutselt of bouwt.

De pm'er stimuleert een kind om materialen te ontdekken, ritmisch te bewegen en te zingen. En ze zorgt ervoor dat het kind dit ongeremd kan doen. Het krijgt daardoor volop de kans om zich

op zijn of haar eigen manier uit te drukken. Het proces van ontdekken en uitproberen is hierbij belangrijker dan het resultaat.

De creatieve en muzikale ontwikkeling gaat bij een jong kind grotendeels vanzelf. Naarmate een kind ouder wordt is het belangrijk dat de pm'er muzikale en creatieve ontwikkelingen blijft stimuleren in alle mogelijke vormen. Creativiteit wordt ook gestimuleerd door voldoende ruimte en goed materiaal. Op veel van onze kindercentra zijn daarom aparte ruimtes of hoeken gemaakt waar kinderen creatief bezig kunnen zijn. Dit zijn bijvoorbeeld ateliers, podia of timmerruimtes. Het materiaal varieert van tekenmateriaal, recyclemateriaal of restmaterialen van winkels tot goede muziekinstrumenten en verkleedkleden.

Verder bieden wij veel open-eind-materiaal aan. Open-eind-materiaal is speelmateriaal wat door zijn vorm niet een vastgelegd doel heeft. Een puzzel bijvoorbeeld heeft dit wel. Blokken, lappen stof en dozen zijn open-eind-materiaal. Deze materialen kunnen van alles “worden” en ze stimuleren een kind om creatief te zijn.

Creatief zijn kan op allerlei manieren

Hoofdstuk 5 Pedagogische praktijk

5.1 Ouderbeleid

Zoals in de inleiding naar voren kwam, willen we een betrouwbare partner zijn voor kinderen en hun ouders. Berend Botje hecht daarom veel waarde aan een goede informatie overdracht tussen pm'ers en ouders. Ouders kunnen daarnaast met hun wensen, ervaringen, vragen en kritiek ook bij de leidinggevende of de oudercommissie terecht. Wij hechten veel waarde aan een actieve oudercommissie. Hierdoor krijgt de organisatie belangrijke informatie om de kwaliteit van de opvang te bewaken en te optimaliseren.

5.2 Professionaliteit en ondersteuning pm'er

Van de pm'ers wordt minimaal een relevant diploma op MBO-niveau 3 gevraagd. Berend Botje vindt het belangrijk dat de pm'ers zich na hun opleiding blijven ontwikkelen. Daarom bieden we regelmatig diverse cursussen aan zoals "EHBO aan kinderen" en "VVE Startblokken". De pedagogisch coach wordt ingezet om het pedagogisch handelen van de pm'ers te verbeteren. Op de groepen worden regelmatig stagiaires en BBL'ers ingezet.

5.3 Drie-uursregeling

Om de emotionele veiligheid van de kinderen te waarborgen is het belangrijk dat in verhouding tot het aantal kinderen voldoende pm'ers aanwezig zijn. Wij houden ons daarom aan de wettelijk vastgestelde beroepskracht-kind-ratio (BKR).

Een kindercentrum mag een aantal uren per dag afwijken van deze BKR, bijvoorbeeld tijdens pauzes. Voorwaarde hiervoor is dat het kindercentrum tenminste tien uur per dag achter elkaar opvang biedt. Voldoet een kindercentrum aan deze voorwaarde dan mag het maximaal gedurende drie uur per dag afwijken van de BKR. Deze regeling wordt de drie-uursregeling genoemd. Tijdens de afwijktijden worden minder (maar minimaal de helft van de) pm'ers ingezet dan benodigd zijn volgens de BKR.

5.4 Wennen en ruilen

Wanneer een kind voor het eerst naar het kindercentrum gaat, of als het wisselt van groep, is dit altijd wennen voor zowel het kind als de ouders. We hebben een wenprocedure om dit proces positief te laten verlopen. Deze hebben we gebaseerd op ervaring en is bedoeld om het kind en de ouders vertrouwd te maken met de nieuwe omgeving. De procedure is ook bedoeld om de relatie tussen kind/ouders en de pm'er op te bouwen. De pm'er geeft veel aandacht aan het wennen van een nieuw kind. Een goede start is namelijk voorwaarde voor de verdere ontwikkeling van het kind op het kindercentrum.

Het is mogelijk een dag te ruilen of een extra dag(deel) opvang af te nemen. Ouders kunnen de pm'er vragen naar de specifieke afspraken hierover. De ruildag of extra dag vindt bij voorkeur plaats op de stamgroep van het kind. Bij uitzondering kan de opvang op een andere groep plaatsvinden, bijvoorbeeld wanneer de stamgroep op de ruildag gesloten is.

5.5 Gezonde gewoontes

Berend Botje is medeverantwoordelijk voor de gezondheid van de kinderen die we opvangen. Wij vinden het belangrijk dat kinderen gezonde leefgewoontes aanleren. Gezond leven heeft vele voordelen. Een kind dat gezond eet en genoeg beweegt is minder vaak ziek, kan zich beter concentreren, voelt zich beter en heeft minder kans op overgewicht. Daarom hebben we een aantal uitgangspunten rondom gezonde gewoontes beschreven, zo bieden wij gezond en gevarieerd eten en drinken aan en wordt er elke dag een beweegmoment ingepland.

5.6 Voorlezen

(Voor)Lezen is goed voor de ontwikkeling van verschillende ontwikkelingsgebieden. Wij willen kinderen vooral plezier laten beleven aan lezen en voorgelezen worden. Bovendien heeft een kind dat veel voorgelezen wordt daar later veel profijt van. Samen lezen is goed

voor het zelfvertrouwen en het maken van contact met anderen. Ook draagt (voor)lezen zeer sterk bij aan de taalontwikkeling van kinderen. Er wordt bij Berend Botje elke dag voorgelezen, ook aan baby's.

5.7 Inrichting

Een rijke speel- en leeromgeving is een belangrijke voorwaarde voor een kind om te experimenteren en te onderzoeken. Het lokt de nieuwsgierigheid van een kind uit. Naast de kinderen en de pm'er is de ruimte, de inrichting hiervan en het aanbod van materialen belangrijk voor de optimale ontwikkeling van een kind. Wij zien de ruimte als derde pedagoog. De ruimtes bij Berend Botje zijn dan ook zorgvuldig ingericht.

5.8 Open deuren

Berend Botje wil een kind een plek bieden waar het zich prettig en veilig voelt en waar het de ruimte krijgt om zich te ontwikkelen op zijn of haar eigen manier. Een veilige basis waar een kind zich kan ontspannen en zichzelf kan zijn, is een voorwaarde voor het realiseren van de pedagogische doelstellingen. Deze veilige basis bieden we door vaste groepen, waar vaste pm'ers en vaste kinderen aanwezig zijn. Daarom vinden wij het belangrijk dat een kind een eigen stamgroep heeft.

Een kind heeft echter niet alleen behoefte aan veiligheid. Uitdaging is ook belangrijk om zich prettig te voelen en te kunnen ontwikkelen. Een kind heeft behoefte aan ruimte om te onderzoeken en aan zelfstandigheid die past bij zijn of haar mogelijkheden en ontwikkeling. Daarom zetten we regelmatig de deuren open zodat kinderen andere ruimtes, kinderen en pm'ers kunnen ontdekken. Hierbij kijken we altijd naar de mogelijkheden en de behoeften van de kinderen.

5.9 VVE Startblokken

Berend Botje biedt Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) aan op de meeste locaties. Het VVE-programma is gericht op de ontwikkeling van kinderen en het opdoen van specifieke kennis en vaardigheden. Het programma richt zich in het bijzonder op een kind dat extra ondersteuning nodig heeft. Dit is bijvoorbeeld een kind dat anderstalig is of een kind met een ontwikkelingsachterstand.

5.10 Vierogenprincipe HDO en PSG

Naar aanleiding van De Amsterdamse zedenzaak is het vierogenprincipe in het leven geroepen. Het vierogenprincipe houdt in dat er te allen tijden meerdere paren ogen en oren op een groep kunnen zijn, dit betekent niet dat er meerdere pm'ers op de groep aanwezig dienen te zijn. Op sommige groepen werken meerdere pm'ers en wordt hiermee aan het vierogenprincipe voldaan. Op de groepen waar slechts 1 pm'er werkt kan het vierogenprincipe op verschillende manieren worden ondervangen. In de locatiegebonden bijlage van het Veiligheids- & Gezondheidsbeleid kun je de maatregelen voor de locatie van jouw kind vinden. Deze kun je opvragen bij de leidinggevende van jouw locatie. Als ouder heeft u ook een rol binnen het vierogenprincipe. Op de breng- en haalmomenten gelden de ouders die komen halen en brengen als tweede paar ogen en oren.